

## Π Ρ Ω Τ Ο Τ Υ Π Ο Κ Ε Ι Μ Ε Ν Ο

4.20] Κλεόκριτος δὲ ὁ τῶν μυστῶν κῆρυξ, μάλ' εὐφωνος ὢν, κατασιωπησάμενος ἔλεξεν· «Ἄνδρες πολῖται, τί ἡμᾶς ἐξελαύνετε; τί ἀποκτεῖναι βούλεσθε; Ἡμεῖς γὰρ ὑμᾶς κακὸν μὲν οὐδὲν πώποτε ἐποιήσαμεν, μετεσχήκαμεν δὲ ὑμῖν καὶ ἱερῶν τῶν σεμνοτάτων καὶ θυσιῶν καὶ ἐορτῶν τῶν καλλίστων, καὶ συγχορευταὶ καὶ συμφοιτηταὶ γεγενήμεθα καὶ συστρατιῶται, καὶ πολλὰ μεθ' ὑμῶν κεκινδυνεύκαμεν καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν ὑπὲρ τῆς κοινῆς ἀμφοτέρων ἡμῶν σωτηρίας τε καὶ ἐλευθερίας.

[4.21] Πρὸς θεῶν πατρῶν καὶ μητρῶν καὶ συγγενείας καὶ κηδεστίας καὶ ἐταιρίας, πάντων γὰρ τούτων πολλοὶ κοινωνοῦμεν ἀλλήλοις, αἰδούμενοι καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους παύσασθε ἀμαρτάνοντες εἰς τὴν πατρίδα, καὶ μὴ πείθεσθε τοῖς ἀνοσιωτάτοις τριάκοντα, οἳ ἰδίων κερδέων ἕνεκα ὀλίγου δεῖν πλείους ἀπεκτόνασιν Ἀθηναίων ἐν ὁκτῶ μηνσὶν ἢ πάντες Πελοποννήσιοι δέκα ἔτη πολεμοῦντες.

[4.22] Ἐξὸν δ' ἡμῖν ἐν εἰρήνῃ πολιτεύεσθαι, οὗτοι τὸν πάντων αἵσχιστόν τε καὶ χαλεπώτατον καὶ ἀνοσιώτατον καὶ ἐχθιστον καὶ θεοῖς καὶ ἀνθρώποις πόλεμον ἡμῖν πρὸς ἀλλήλους παρέχουσιν. Ἄλλ' εὖ γε μέντοι ἐπίστασθε ὅτι καὶ τῶν νῦν ὑφ' ἡμῶν ἀποθανόντων οὐ μόνον ὑμεῖς ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς ἔστιν οὓς πολλὰ κατεδακρύσαμεν» Ὁ μὲν τοιαῦτα ἔλεγεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἄρχοντες καὶ διὰ τὸ τοιαῦτα προσακούειν τοὺς μεθ' αὐτῶν ἀπήγαγον εἰς τὸ ἄστυ.

## Μ Ε Τ Α Φ Ρ Α Σ Μ Ε Ν Ο Κ Ε Ι Μ Ε Ν Ο

Ο Κλεόκριτος που ήταν ο κήρυκας των μυημένων στα Μυστήρια και είχε δυνατή φωνή αφού επέβαλε σε όλους σιωπή είπε:" Άνδρες πολίτες , για ποιό λόγο μας διώχνετε; Για ποιό λόγο θέλετε να μας σκοτώσετε; Γιατί εμείς μέχρι τώρα ποτέ δεν σας βλάψαμε, αλλά αντίθετα πήραμε μέρος μαζί σας και στα πιο ιερά μυστήρια και στις θυσίες και στις πιο λαμπρές γιορτές. Και έχουμε υπάρξει συγχορευτές, συμμαθητές και συστρατιῶται μαζί σας και έχουμε διατρέξει πολλούς κινδύνους μαζί και στη στεριά και στη θάλασσα για την κοινή σωτηρία και ελευθερία και των δυό μας.

[4.21] Στ ο όνομα των θεών των πατέρων και των μητέρων μας και στο όνομα της άμεσης και έμμεσης ,(εξ'αίματος και εξ'αγχιστείας)συγγένειας -γιατί πολλοί μετέχουμε σε αυτά μεταξύ μας- σεβόμενοι και τους θεούς και τους ανθρώπους πάψτε να κάνετε κακό στην πατρίδα και μην υπακούετε στους Τριάκοντα που δεν σέβονται ούτε ιερό ούτε όσιο.Γιατί αυτοί, για εξυπηρέτηση δικών τους κερδών σκότωσαν μέσα σε οκτώ μήνες περισσότερους Αθηναίους απο όσους όλοι οι Πελοποννήσιοι πολεμώντας δέκα χρόνια.

**[4.22]** Εκεί που μπορούσαμε να ζούμε ειρηνικά σαν συμπολίτες, αυτοί μας έριξαν στον πιο απαίσιο, τον πιο ανυπόφορο, τον πιο ανόσιο απ' όλους τους πολέμους — σ' εμφύλιο σπαραγμό! Κι όμως να το ξέρετε καλά, ότι ανάμεσα σ' αυτούς που τώρα δα σκοτώσαμε είναι μερικοί που τους κλαίμε κι εμείς το ίδιο πικρά όσο και σεις!»

Έτσι μίλησε ο Κλεόκριτος· καθώς ακούγονταν κι αυτά πάνω σ' όσα άλλα είχαν συμβεί, οι υπόλοιποι ηγέτες των ολιγαρχικών πήραν τους άνδρες τους και τους οδήγησαν πίσω στην πόλη.

Ο Κλεόκριτος, ο κήρυκας των Ελευσινίων μυστηρίων, όταν αντιλαμβάνεται ότι οι δύο αντίπαλοι έχουν πλησιάσει ο ένας τον άλλον και συνομιλούν, κατανοεί ότι «διψούν» για συμφιλίωση και παίρνει μια πρωτοβουλία η οποία θα παίξει σημαντικό ρόλο στη διάλυση του καθεστώτος των Τριάκοντα. Ειδικότερα, επιβάλλει τη σιωπή στους αντιπάλους και εκφωνεί έναν εμπνευσμένο λόγο. Από πού αντλεί όμως τόσο δύναμη ώστε να επιβάλλει σιωπή μεταξύ των δύο αντιπάλων; Ο Κλεόκριτος λοιπόν, είναι κήρυκας των Ελευσινίων μυστηρίων, μιας πασίγνωστης μυστικιστικής τελετής στην οποία λίγοι ήταν μυημένοι και συνδεόταν με φρικτούς και απαράβατους όρκους. Επομένως, είναι ένα εξαιρετικά σεβαστό πρόσωπο που δικαιούται να ομιλεί. **Με τις ρητορικές ερωτήσεις** που απευθύνει στους ολιγαρχικούς δηλώνει πρώτον, ότι ανήκει και ο ίδιος στη δημοκρατική παράταξη και δεύτερον, την απορία του για το λόγο των εξοριών και των πολιτικών δολοφονιών των Τριάκοντα. Πρόσεξε, πως με το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο καταφέρνει και δίνει το υποκείμενο των ενεργειών, ώστε αργότερα να παρουσιάσει τους Τριάκοντα απομονωμένους. Όμως πριν πράξει τούτο αναφέρεται στους δημοκρατικούς και στην άμεπτη(ορθή) συμπεριφορά τους που εκδηλώθηκε στις πολλές κοινωνικές εκδηλώσεις των Αθηναίων αλλά και στις χερσαίες και θαλάσσιες πολεμικές επιχειρήσεις. Βέβαια, το σχέδιο του Κλεοκρίτου δεν είναι να παρουσιαστεί μόνο η ηθικότητα και η θρησκευτικότητα των δημοκρατικών αλλά και εκείνη των ολιγαρχικών, εκείνων όμως που παρασύρθηκαν από του Τριάκοντα. Στοχεύει λοιπόν ξεκάθαρα να απομονώσει τους Τριάκοντα ηθικά και θρησκευτικά, να τους θέσει δηλαδή εκτός των αποδεκτών ορίων που ορίζουν οι Θεοί και οι άνθρωποι, ώστε να απομονωθούν και να καθαιρεθούν. Ο λόγος του-ευφυώς δομημένος- θίγει το μείζον ζήτημα της θρησκευτικότητας των Αθηναίων, θέμα που ήταν στην καθημερινότητα τους και τους άγγιζε δραστικά. Όπως και ο λόγος του μάντη, έτσι και αυτός αγγίζει τις ευαίσθητες θρησκευτικές ψυχές των συμπολιτών του και τους καλεί να αναλογιστούν το σφάλμα τους απέναντι στους Θεούς. Για να γίνει περισσότερο πειστικός χρησιμοποιεί και ένα **αδιάψευστο τεκμήριο**. Μιλάει για την απληστία των Τριάκοντα που, θέλοντας να την ικανοποιήσουν, σκότωσαν τόσους συμπολίτες τους όσους δεν σκότωσαν οι Πελοποννήσιοι σε δέκα χρόνια. Πάντως, τη μεγαλύτερη αίσθηση την κάνει η αναφορά του στα δάκρυα των δημοκρατικών για τους νεκρούς ολιγαρχικούς της μεταξύ των μάχης!!! Η αναφορά του αντανakλά ασφαλώς τη θέληση και των δύο πλευρών για συμφιλίωση και αποκατάσταση της νομιμότητας. Η χρήση τις προσωπικής αντωνυμίας κάνει την αναφορά του αυτή πειστική και ειλικρινή αλλά και δηλωτική της συντροφικότητας των πολιτών. Η επίδραση των λόγων του φαίνεται την επόμενη μέρα στη συνεδρίαση της ολιγαρχικής βουλής. Οι τριάκοντα είναι απομονωμένοι και περίλυποι, ενώ όσοι ανήκουν στους Τρισχιλίου είναι διαιρεμένοι σε εκείνους που δεν επιθυμούν τη συμφιλίωση λόγω των βαρύτατων εγκλημάτων τους και σε εκείνους που την επιδιώκουν. Τελικά καθαιρούν τους Τριάκοντα και εκλέγουν δέκα άρχοντες ένα από κάθε φυλή αλλά και αυτούς ολιγαρχικούς. Η εικόνα της διαιρεμένης και πολύβουης βουλής αποκαλύπτει ότι η ήττα στη μάχη και τα λόγια του Κλεόκριτου επέδρασαν καίρια. Η ώρα της απόδοσης των ευθυνών πλησιάζει και οι Τριάκοντα σκέφτονται -αργά πλέον- τις συνέπειες των πράξεων τους.

### ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΤΟΥ ΚΛΕΟΚΡΙΤΟΥ

- Χρησιμοποιεί τη θρησκευτική του δύναμη για να μιλήσει και να γίνει αποδεκτός.
- Αποβλέπει να δείξει ότι όλοι οι Αθηναίοι είναι αδελφία (υπεύθυνοι του εμφυλίου οι Τριάκοντα)
- Απευθύνει ρητορικές ερωτήσεις για να δείξει το μέγεθος του προβλήματος.
- Παρουσιάζει τις ενέργειες τόσο της ολιγαρχικής όσο και της δημοκρατικής παράταξης.
- Και οι δύο παρατάξεις συμμετείχαν στις κοινωνικές εκδηλώσεις της Αθήνας.
- Αμφότερες συνδέονται και με δεσμούς αίματος.
- Τονίζει το απαράβατο στοιχείο της θρησκευτικότητας στις ενέργειες.
- Αποσκοπεί να απομονώσει τους Τριάκοντα από τους οπαδούς τους.
- Κίνητρο των Τριάκοντα ήταν τα ιδιωτικά κέρδη.
- Χρησιμοποιεί τέσσερα επίθετα για να χαρακτηρίσει τον εμφύλιο πόλεμο
- Χρησιμοποιεί τα σχήματα της αντίθεσης, το πολυσύνδετο, τις ρητορικές ερωτήσεις, τις πρ. αντωνυμίες